

Streszczenie

Aktualizacji Programu ochrony powietrza
dla strefy miasta Gorzów Wielkopolski
ze względu na przekroczenie wartości docelowej
benzo(a)pirenu w pyle PM10

Zielona Góra, październik 2015r.

Dofinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze

Zarząd Województwa w przypadku stref dla których programy ochrony powietrza zostały uchwalone, a standardy jakości powietrza są przekraczane ma obowiązek zgodnie z art. 91 pkt 9c ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2013r. poz.1232 ze zm.) opracować projekt aktualizacji Programu w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie uchwały sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza.

Na obszarze miasta Gorzów Wielkopolski realizowane są obecnie działania naprawcze wynikające z Programu ochrony powietrza uchwalonego uchwałą Sejmiku Województwa Lubuskiego nr XXIII/204/12 z dnia 16 kwietnia 2012r. w sprawie określenia programu ochrony powietrza dla strefy miasto Gorzów Wielkopolski. Program ten realizowany był w celu redukcji emisji benzo(a)pirenu ze źródeł zlokalizowanych na obszarze strefy, z określeniem, że działania te do roku 2020 przyniosą pożądaną poprawę jakości powietrza w tym zakresie.

Podstawą opracowania Aktualizacji Programu ochrony powietrza są wyniki oceny jakości powietrza dokonywanej przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska. Gorzów Wielkopolski ze względu na przekroczenia wartości norm stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu zgodnie z oceną jakości powietrza dla lat 2011- 2013 w województwie lubuskim został zakwalifikowany do klasy wynikowej C. Ze względu na wyniki oceny jakości powietrza jako rok bazowy opracowania Programu ochrony powietrza przyjęto 2013.

Program ochrony powietrza został opracowany zgodnie z wymaganiami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1028) i składa się z trzech zasadniczych części, tj. opisowej, określającej zadania i ograniczenia oraz uzasadniającej.

Część opisowa zawiera:

- opis i charakterystykę strefy objętej Programem,
- przyczynę jego opracowania wraz z podaniem zakresu przekroczeń poziomów substancji w powietrzu ze względu na ochronę zdrowia,
- określenie wpływu źródeł emisji na jakość powietrza w strefie,
- prognozy poziomu zanieczyszczeń w powietrzu,
- wykaz działań naprawczych, których kierunek, wytyczne i realizacja mają doprowadzić do poprawy jakości powietrza ujęte w harmonogramie rzeczowo – finansowym,
- źródła finansowania.

Część określająca obowiązki i ograniczenia w zakresie realizacji Programu ochrony powietrza zawiera wykaz organów i jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za realizację Programu wraz ze wskazaniem zakresu ich kompetencji i obowiązków. Ponadto w tej części zamieszczony jest opis metod monitorowania postępów realizacji prac i związanych z nimi ograniczeń.

Część uzasadniająca określa wybrany sposób realizacji Programu ochrony powietrza zawiera:

- uwarunkowania wynikające z dokumentów planistycznych i strategicznych,
- dowody występowania zaistniałego problemu poparte wynikami modelowania stężeń benzo(a)pirenu na terenie strefy,
- charakterystykę instalacji i urządzeń będących głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza,
- bilanse substancji wprowadzanych do powietrza,
- działania naprawcze, które nie zostały wytypowane do realizacji,

- wykaz materiałów analizowanych w ramach Programu. Załącznikami tej części są mapy ilustrujące lokalizację źródeł emisji, a także rozkład stężeń zanieczyszczeń na terenie strefy, wskazujące obszary przekroczeń.

Zgodnie z art. 91 ust. 9a i 9b dokument uwzględnia również:

- analizy udziału w przekroczeniach poziomów substancji w powietrzu poszczególnych grup źródeł emisji tych substancji i określa odpowiednie działania naprawcze w przypadku przekroczenia obowiązujących poziomów dopuszczalnych substancji,
- uwzględnia cele zawarte w innych dokumentach planistycznych i strategicznych, w tym w krajowym programie ochrony powietrza, wojewódzkich programach ochrony środowiska, regionalnych programach operacyjnych i koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju.

Wyniki pomiarów zanieczyszczenia powietrza benzo(a)pirenem w strefie miasta Gorzów Wielkopolski wskazują na występowanie przekroczeń wartości norm stężeń benzo(a)pirenu w latach 2009-2012.

Wyniki pomiarów stężeń benzo(a)pirenu na terenie strefy miasta Gorzów Wielkopolski w latach 2009 – 2012

Wyniki pomiarów		Benzo(a)piren				
		2009	2010	2011	2012	2013
stacja pomiarowa		Gorzów Wielkopolski ul. Piłsudskiego				
stężenie średnioroczne	[ng/m ³]	b.d.	1,66	1,1	1,7	2,03

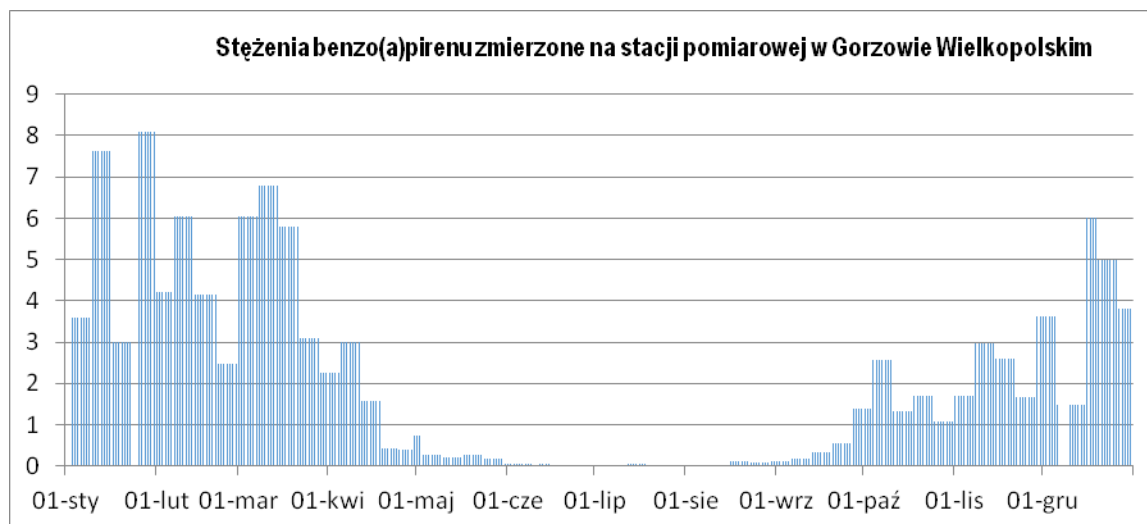
Jak wynika z powyższego zestawienia, stężenia średnioroczne benzo(a)pirenu utrzymują się raczej na stałym poziomie rocznym, nie wykazując znacznych wahań.

W 2013 roku na terenie miasta Gorzów Wielkopolski na stanowisku pomiarowym na ulicy Piłsudskiego odnotowano przekroczenia wartości średniorocznych benzo(a)pirenu. W porównaniu z poprzednimi latami stężenie średnioroczne wzrosło.

Wyniki pomiarów stężeń benzo(a)pirenu, na terenie strefy miasta Gorzów Wielkopolski w 2013 r.

Wyniki pomiarów		Benzo(a)piren
		2013
stacja pomiarowa		Gorzów Wielkopolski ul. Piłsudskiego
stężenie średnioroczne	[ng/m ³]	2,03

Stężenia benzo(a)pirenu wykazują znaczną zależność sezonową. Jak wynika z poniższego wykresu najwyższe stężenia odnotowywane są w okresie zimowym, ze względu na panujące warunki meteorologiczne jak i zwiększoną liczbę działających urządzeń spalania paliw stałych.

Rozkład stężeń benzo(a)pirenu w ciągu roku odnotowanych na stacji pomiarowej w Gorzowie Wielkopolskim w 2013

Wyniki modelowania stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu dla 2013 roku wskazują, że odnotowano przekroczenia docelowego poziomu stężenia średniorocznego w strefie miasta Gorzów Wielkopolski. Najwyższą wartość stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu odnotowano w dzielnicy Śródmieście i wyniosła ona 8 ng/m³.

Dla strefy miasto Gorzów Wielkopolski określono wymagany do osiągnięcia efekt ekologiczny odpowiednio do dnia 31 grudnia 2020 r. wynoszący **ok. 0,0233 Mg** benzo(a)pirenu. W „Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy miasta Gorzów Wielkopolski ze względu na przekroczenie wartości docelowej benzo(a)pirenu w pyłe PM10” wyznaczono również działania naprawcze, których realizacja powinna wpłynąć na ograniczenie benzo(a)pirenu. W harmonogramie podano szacunkowe koszty realizacji poszczególnych zadań, wskazując jednocześnie jednostki odpowiedzialne za ich realizację oraz potencjalne źródła finansowania.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1028) stosowanie środków mających na celu osiągnięcie poziomu docelowego nie może pociągać za sobą niewspółmiernych kosztów i powinno dotyczyć w szczególności głównych źródeł emisji. Uwzględniając zapisy rozporządzenia zaproponowano następujące działania naprawcze:

Działania systemowe:

1. Utrzymanie systemu zarządzania sprawozdaniami w ramach monitorowania realizacji Programu.
2. Opracowanie i przekazanie sprawozdania z realizacji Programu ochrony powietrza co trzy lata.
3. Aktualizacja Programu ochrony powietrza co trzy lata, w przypadku braku poprawy jakości powietrza.
4. Prowadzenie działań na rzecz zmian legislacyjnych oraz uczestnictwo w spotkaniach na temat barier w realizacji Programów ochrony powietrza.

5. Likwidacja niskosprawnych urządzeń grzewczych w budynkach użyteczności publicznej należących do mienia publicznego.
6. Obniżenie emisji ze źródeł spalania o małej mocy poprzez system zachęt do likwidacji niskosprawnych urządzeń i podłączenia pod sieć ciepłowniczą lub wymiany na niskoemisyjne, w szczególności na obszarach przekroczeń standardów emisyjnych .
7. Utrzymanie i aktualizacja bazy służącej do zarządzania źródłami niskiej emisji na terenie miasta po przeprowadzonej inwentaryzacji źródeł.
8. Rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczych zapewniająca podłączenie nowych użytkowników.
9. Modernizacja kotłowni komunalnych oraz dużych obiektów energetycznego spalania paliw celem ograniczenia wielkości emisji zanieczyszczeń, wprowadzanie przez przedsiębiorców nowoczesnych i przyjaznych środowisku technologii, hermetyzacja układów technologicznych, modernizacja instalacji celem spełnienia wymagań BAT oraz standardów emisyjnych

Działania ciągłe i wspomagające:

1. Współpraca z organizacjami ekologicznymi w zakresie opracowania i prowadzenia akcji promocyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza (jedna kampania rocznie, przed sezonem grzewczym uświadamiające wpływ zanieczyszczeń powietrza na zdrowie oraz szkodliwość spalania odpadów w piecach domowych; ulotki, imprezy, akcje szkolne, audycje).
2. Kontrola gospodarstw domowych w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów.
3. Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania przepisów prawa (np. standardów emisyjnych) i warunków decyzji administracyjnych w zakresie wprowadzania substancji do powietrza.
4. Informowanie mieszkańców o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza, w tym benzo(a)pirenu.
5. Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego wymogów dotyczących zaopatrzenia mieszkań w ciepło z nośników niepowodujących nadmiernej emisji zanieczyszczeń z indywidualnych systemów grzewczych oraz projektowanie linii zabudowy uwzględniając zapewnienie „przewietrzania” miasta ze szczególnym uwzględnieniem terenów o gęstej zabudowie oraz zwiększenie powierzchni terenów zielonych (nasadzenie drzew i krzewów).
6. Kompleksowe uwzględnianie w strategicznych dokumentach miasta zagadnień ochrony powietrza, w tym w zakresie benzo(a)pirenu

Monitorowanie realizacji zadań wynikających z Programu będzie realizowane przez Zarząd Województwa Lubuskiego w oparciu o sprawozdania z samorządów. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze wykonuje ustawowe obowiązki w zakresie kontroli realizacji zadań określonych w Programie.

